

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze
projektu

Obmena automobilov hasičskej
záchrannej služby kategórie 1B

Apríl 2023

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanej investícii na základe § 19a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pod vedením Martina Haluša a Martina Kmeťka pripravili Daniel Mušec a Branislav Nemeč na základe zverejnenej štúdie uskutočniteľnosti projektu.

Ekonomické hodnotenie MF SR má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Zhrnutie

- **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky plánuje nákup 80 hasičských vozidiel v celkovej hodnote 60,7 mil. eur s DPH.** Predmetom nákupu sú automobily hasičskej záchranej služby vo váhovej kategórii do 18 ton, ktoré budú obstarané formou rámcovej dohody platnej 48 mesiacov. V počte 63 kusov ide o obnovu vozidiel a ďalších 17 vozidiel predstavuje rozšírenie súčasného vozového parku.
- **Investor zdôvodňuje nákup obmenou technicky zastaraných vozidiel a rozšírením vozového parku podľa normatívu technického vybavenia hasičských staníc.** Súčasnú vozidlá budú mať v predpokladanom čase dodania techniky vyše 15 rokov. Rozšírenie vozového parku zdôvodňuje investor nedostatkom vozidiel na staniciach a otváraním nových hasičských staníc.
- **Cieľom projektu je zabezpečiť akcieschopnosť prvovýjazdových vozidiel, zlepšiť kvalitu poskytovaných služieb a efektívnosť ochrany zdravia a majetku.** Cieľom Hasičského a záchranného zboru je v 90 % prípadov doraziť na miesto výjazdu do 20 minút. Podľa investora je z dôvodu zabezpečenia rýchleho zásahu nevyhnutná adekvátna prítomnosť a rozmiestnenie síl hasičov v území.
- **V štúdiu boli analyzované štyri alternatívy projektu, z toho dve plnia zadané ciele.** Najlacnejšou alternatívou spĺňajúcou ciele MV SR je nákup 80 vozidiel, táto alternatíva je zároveň preferovaná alternatíva. Porovnaná bola s alternatívou zachovania súčasného stavu, obmenou súčasného vozového parku (63 kusov) a alternatívou nákupu väčšieho množstva vozidiel (143 kusov).
- **Projekt má byť čiastočne financovaný z 8% odvodu povinného zmluvného poistenia v súlade s § 68 zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a čiastočne zo štátneho rozpočtu.** Presná štruktúra financovania aktuálne nie je k dispozícii.

Hodnotenie

- **Investícia do obnovy vozového parku Hasičského a záchranného zboru je potrebná.** Súčasnú vozidlá vyžadujú obnovu najmä z dôvodu vysokého prevádzkového veku (v predpokladanom čase obnovy 15 a viac rokov), ktorý môže mať za následok zníženú akcieschopnosť vozidiel.
- **Dopyt po rozšírení hasičskej techniky o ďalších 17 vozidiel je odôvodnený nárastom počtu vozidiel v premávke a zabezpečením adekvátneho geografického pokrytia územia SR.** Cieľový počet vozidiel vychádza z Normatívu technického vybavenia hasičskou technikou a ostatnou technikou, novootvorených hasičských staníc a narastajúcej premávky.
- **Jednotkovú cenu vozidla nie je možné porovnať v dostatočnom detaile s inými realizovanými nákupmi z dôvodu zahrnutia rozsiahlej technickej výbavy, ktorá nebola samostatne nacenená.** Na porovnanie bol použitý referenčný nákup podobného vozidla z Českej republiky, ktorého vybavenie sa však nezhoduje s plánovaným obstarávaním automobilov hasičskej záchranej služby 1B. Podrobnejšie porovnanie a vyčíslenie prípadnej úspory je podmienené dodaním detailnejšieho rozpočtu s nacením jednotlivých položiek technickej výbavy.
- **Alternatíva nákupu 80 vozidiel je ekonomicky najvýhodnejšia alternatíva z pohľadu naplnenia cieľov projektu pri dosiahnutí najnižších nákladov.**
- **Projekt sa nachádza vo zverejnenom [investičnom pláne MV SR](#) s najvyššou prioritou.** Najvyššiu prioritu má pridelenú spolu 36 projektov. Určenie priority nie je podložené analytickými kritériami.

Odporúčania MF SR

Pred vyhlásením verejného obstarávania:

- Zaslať MF SR položkový rozpočet s nacením technického vybavenia vozidla. Alternatívne podrobne zdôvodniť vyššie jednotkové náklady v porovnaní s referenčným nákupom v Českej republike.
- Predložiť aktualizovanú štúdiu uskutočniteľnosti na hodnotenie MF SR podľa [§19a ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy](#) a o zmene a doplnení niektorých zákonov prostredníctvom [formulára zverejneného na webe MF SR](#). vrátane finálnej technickej špecifikácie vozidiel a predpokladanej hodnoty zákazky.

Opis a ciele projektu

Štúdia uskutočniteľnosti predpokladá investičné náklady na nákup nových vozidiel vo výške 60,68 mil. eur s DPH. Jedná sa o nákup a rozšírenie vozového parku celkovo 80 vozidiel kategórie automobilov hasičskej záchranej služby (AHZS) 1B, ktoré majú slúžiť ako prvovýjazdové vozidlá v rôznych typoch výjazdovej činnosti, ale najmä pri dopravných nehodách. Nákup má byť uskutočnený rámcovou dohodou v trvaní 48 mesiacov.

Vozidlá budú slúžiť na poskytovanie prvej pomoci v prípade havárie vozidiel na cestných komunikáciách. Vozidlá sú vo váhovej kategórii do 18 ton a ich výbava umožňuje pomoc pri unikajúcich nebezpečných látkach, vyslobodzovaní osôb zo závalov a tesných priestorov, poskytovaní predlekárskej pomoci postihnutým osobám na mieste zásahu, záchrane osôb z výšok a voľných hĺbok pomocou lezeckej techniky a vykonaní zásahu vodou alebo penou.

Počet vozidiel kategórie AHZS 1B bol stanovený podľa Normatívu technického vybavenia hasičskou technikou a ostatnou technikou podľa typu staníc. Normatív uvádza minimálne jedno vozidlo kategórie AHZS 1B pre typ stanice II a III a pre typ stanice IV a V minimálne dve vozidlá kategórie AHZS 1B.

Tabuľka 1: Prehľad automobilov Hasičského a záchranného zboru kategórie AHZS 1B podľa typu staníc

Typ stanice	Počet staníc	Súčasný počet vozidiel	Počet vozidiel podľa normatívu	Percento naplnenia normatívu	Plánovaný počet vozidiel
II	54	9	54	15 %	9
III	39	34	39	85 %	39
IV	11	9	22	41 %	11
V	14	9	28	32 %	14
SŠ HaZZ v Žiline	1	2	-	-	1
Novovybudované stanice	-	-	-	-	6
Celkom	119	63	143	41 %	80

Zdroj: ŠU ISBA, spracovanie ÚHP

Projekt má byť čiastočne financovaný z 8% odvodu povinného zmluvného poistenia v súlade s § 68 zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a čiastočne zo štátneho rozpočtu. Presná štruktúra financovania aktuálne nie je k dispozícii.

Podľa štúdie uskutočniteľnosti je cieľom investície:

- Riadne zabezpečiť plnenie úloh a akcieschopnosť Hasičského a záchranného zboru po skončení odporúčanej doby životnosti súčasných automobilov.
- Prispieť k lepšiemu napĺňaniu merateľného ukazovateľa Hasičského a záchranného zboru a reagovať na zmeny súvisiace s nástupom automobilov poháňaných elektromotorom s akumulátorom.
- Zvýšenie akcieschopnosti, zlepšenie kvality a efektívnosti ochrany majetku a zdravia.

Analýza dopytu

Potreba obnovy 63 vozidiel vychádza z morálnej zastaranosti súčasných vozidiel a ich vysokého veku. Súčasná vozidlá sú vo veku 13 – 17 rokov a prestávajú spĺňať nároky, ktoré sa na nich kladú ako na prvovýjazdové vozidlá. Odhadovaný čas dodania nových vozidiel je v roku 2025, kedy vek vozidiel bude viac ako 15 rokov služby v prvej línii. Vozidlá nemajú vysoké nájazdy, ale aj napriek tomu je ich obnova opodstatnená vyžadovanou spoľahlivosťou.

Tabuľka 2: Prehľad automobilov hasičskej záchrannej služby kategórie AHZS 1B

Rok výroby	Priemerný nájazd kilometrov	Počet vozidiel v prevádzke
2005	58 818	16
2008	46 493	28
2009	39 233	15
Celkom	47 990	59

Zdroj: ŠU ISBA, spracovanie ÚHP

Podľa bodovacieho systému ktorý sa využíva v USA sú všetky vozidlá kategórie AHZS 1B v stave vyžadujúcom okamžitú obmenu. Systém zohľadňuje vek vozidla, nájazd v kilometroch, typ služby, servisné náklady a počet opráv. Jednotlivé kategórie majú rôznu váhu pričom najdôležitejším faktorom je vek vozidla. V prípade aplikácie interných predpisov MV SR je hranica na trvalé vyradenie hasičskej techniky z používania 8 – 12 rokov alebo 100 tis. najazdených kilometrov, takže aj podľa interných predpisov sú vozidlá vhodné na obmenu. Súčasné vozidlá vozového parku budú postupne ponúknuté ako prebytočný majetok štátu pre potreby Dobrovoľných hasičských zborov obcí.

Počet bodov	Stav
Menej ako 13 bodov	Výborný
13 až 17 bodov	Dobry
18 až 22	Spĺňa podmienky na výmenu
Viac ako 22 bodov	Vyžaduje okamžitú výmenu

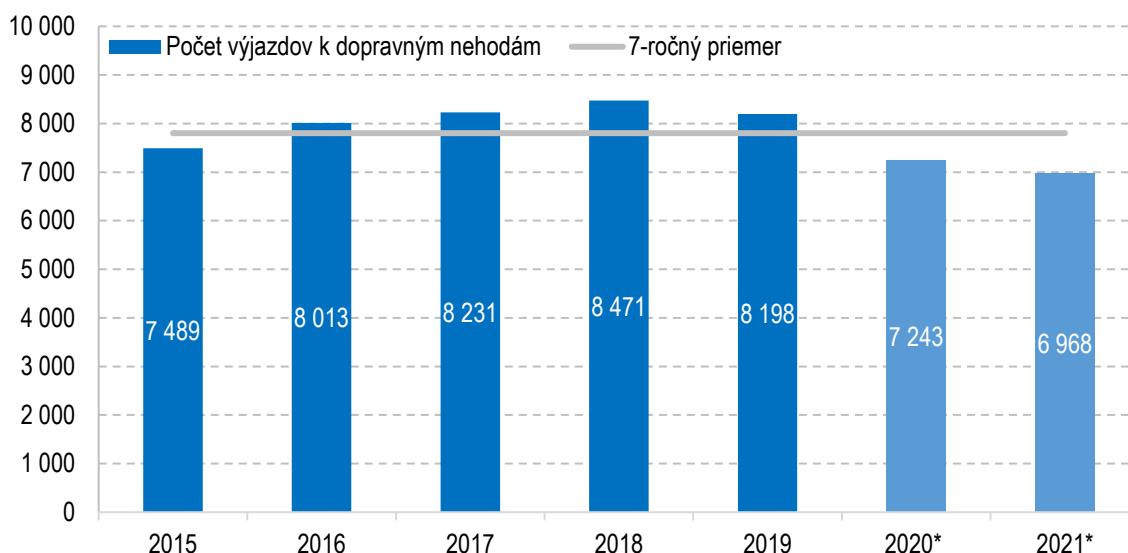
Zdroj: ŠU ISBA

Podľa bodovacieho systému vyžadujú všetky súčasné vozidlá kategórie AHZS 1B okamžitú výmenu. Podľa bodovacieho systému vozidlá s počtom bodov nad 22 spĺňajú požiadavky na okamžitú výmenu (viď príloha). Všetky vozidlá kategórie AHZS 1B získali podľa bodového systému 22,1 až 33,7 bodu. Ďalšie zahraničné publikácie uvádzajú maximálny vek prvovýjazdových vozidiel 15 rokov. Po uplynutí 15 rokov môžu vozidlá následne slúžiť ako rezerva, ktorá bude použitá v prípade veľkých požiarov.

Rozšírenie vozového parku o 17 vozidiel vyplýva z normatívu technického vybavenia hasičskou technikou a vznikajúcich hasičských staníc. Podľa normatívu je potrebné zariadiť každú hasičskú stanicu jedným vozidlom kategórie AHZS 1B a najvýznamnejšie hasičské stanice kategórie IV a V dvoma vozidlami. V prípade zariadenia aspoň jedným vozidlom je potrebné rozšírenie o 7 vozidiel. Hasičské stanice typu III je potrebné podľa normatívu doplniť o 5 vozidiel (jedno bude presunuté zo strednej školy). Ďalších 6 vozidiel je potrebných na vybavenie nových hasičských staníc (Bratislava – Rača, Bratislava – Devínska Nová Ves, Košice, Banská Bystrica, Bidovce, Prešov – Vydumanec).

Dopyt po rozšírení potvrdzuje aj nárast evidencie vozidiel na Slovensku. Za posledných 39 rokov pribudlo v premávke v priemere 57 tisíc vozidiel ročne, z čoho v posledných rokoch výrazne vzrástol podiel elektrických vozidiel, ktoré sú v prípade vznietenia náročnejšie na hasenie. So zvýšeným množstvom vozidiel stúpol aj počet dopravných nehôd vyžadujúcich výjazd Hasičského a záchranného zboru. Pred pandémiou mal trend rastúci charakter a po pandémii je predpoklad návratu tohoto trendu.

Graf 1: Výjazdy Hasičského a záchraného zboru k dopravným nehodám

*Roky ovplyvnené pandemiou

Zdroj: ŠU ISBA, spracovanie ÚHP

Nákup vozidiel je potrebný realizovať aj z dôvodu dodržania kľúčového ukazovateľa rýchlosti zásahov. Cieľom HaZZ je doraziť na miesto výjazdu do 20 minút. Cieľové plnenie kľúčového ukazovateľa si stanovilo MV SR na 90 %. V rokoch 2020 sa podarilo naplniť cieľovú hodnotu na 92 % a v roku 2021 na 91 % zásahov. Od posledného obstarávania vozidiel kategórie AHZS 1B bolo otvorených 8 269 metrov diaľničných tunelov pričom sa predpokladá rozšírenie diaľničných tunelov o 34 859 metrov. Z dôvodu rastu premávky, otvárania nových úsekov ciest a tunelov je potrebné realizovať nákup na dodržanie stanoveného kľúčového ukazovateľa rýchlosti zásahu.

Projekt je v súlade s investičným plánom MV SR. Nákup vozidiel má najvyšší stupeň priority spomedzi všetkých projektov uvedených v zozname investícií. Najvyššiu prioritu má pridelenú spolu 36 projektov. Určenie priority nie je podložené analytickými kritériami.

Analýza alternatív

Investor preferuje alternatívu nákupu 80 vozidiel kategórie AHZS 1B. Predložená štúdia uskutočniteľnosti analyzuje 4 alternatívy a porovnáva ich finančnou analýzou. Oproti druhej vyhovujúcej alternatíve má investičné náklady nižšie o 47,02 mil. eur. Preferovaná alternatíva nákupu bola porovnaná s dvoma nákupmi rôzneho rozsahu a súčasným stavom.

Alternatíva 1 – Nultý variant je alternatíva bez realizácie projektu. Z dlhodobého hľadiska by mala za následok postupnú degradáciu vozového parku HaZZ a zníženú akcieschopnosť pri výjazdoch k nehodám. V dôsledku degradácie techniky by nastali zvýšené škody na životoch a majetku. Tento variant je predkladateľom označený ako nevyhovujúci variant.

Alternatíva 2 – Obmena techniky v súčasnom rozsahu je alternatíva pokrývajúca obmenu súčasného vozového parku HaZZ kategórie AHZS 1B bez jeho rozšírenia. Alternatíva nezodpovedá minimálnej požiadavke HaZZ na zabezpečenie plnenia úloh a akcieschopnosti. Výstavbou nových ciest a tunelov a rastúcim trendom počtu vozidiel a elektro vozidiel v premávke by bolo ohrozené naplnenie kľúčového ukazovateľa výjazdov, ktorým je dojazd v 90 % prípadov do 20 minút na miesto nehody. Z toho dôvodu je predkladateľom označený variant ako nevyhovujúci.

Alternatíva 3 – Obmena techniky a jej rozšírenie (preferovaný variant) je alternatíva pokrývajúca obmenu súčasného vozového parku 63 ks vozidiel a rozšírenie o 17 vozidiel kategórie AHZS 1B. Umiestnenie nových vozidiel typu AHZS 1B:

- Vybavenie každej strategickej stanice typu V aspoň jedným automobilom (+ 5 ks).
- Vybavenie každej veľkej stanice typu IV aspoň jedným automobilom (+ 2 ks).
- Vybavenie každej strednej stanice typu III aspoň jedným automobilom (+ 5 ks).

- Vybavenie každej novovybudovanej stanice (z Plánu obnovy a odolnosti, pri diaľničných tuneloch v zmysle dohôd s NDS) aspoň jedným automobilom (+ 6 ks).
- Optimalizácia počtu automobilovej techniky na strednej škole v Žiline (- 1 ks).

Alternatíva 4 – Obmena techniky a jej rozšírenie v súlade s technickým normatívom (maximalistický prístup) je alternatíva pokrývajúca obmenu súčasného vozového parku HaZZ kategórie AHZS 1B s jeho rozšírením podľa normatívu technického vybavenia hasičskou technikou a ostatnou technikou. Nákup predstavuje 63 ks vozidiel určených na obmenu a 80 ks vozidiel rozšírenie. Jednalo by sa o výrazné rozšírenie vozového parku v zohľadnení na skutočnosť, že predmetné územie doteraz pokrývalo 63 ks vozidiel.

Tabuľka 3: Investičné náklady jednotlivých alternatív v mil. eur

Alternatíva	1	2	3	4
Investičné náklady	-	47,78	60,68	107,70
Počet nových vozidiel	-	63	80	143

Zdroj: Štúdia MV SR, výpočet ÚHP

Ekonomické hodnotenie

Alternatíva nákupu 80 vozidiel vychádza ako najlacnejšia realizovateľná alternatíva. V porovnaní s inými alternatívami vychádza po zohľadnení minimálnych požiadaviek MV SR alternatíva nákupu 80 vozidiel ako finančne najvýhodnejšia. Túto alternatívu je možné realizovať pri nezmenenom počte zamestnancov.

Obnovenie a rozšírenie vozového parku je potrebné. Rozsah projektu je bližšie posúdený v kapitole analýza dopytu. V rámci ekonomického hodnotenia sa MF SR zameriava na minimalizáciu nákladov. Obnova vozového parku vychádza najmä zo zastaranosti súčasných prvovýjazdových vozidiel, zohľadnený bol aj nájazd, servisné náklady a spoľahlivosť vozidiel. Rozšírenie vozového parku vychádza z poddimenzovania súčasného stavu, narastajúcej premávky, novovznikajúcich ciest, tunelov a nových hasičských staníc.

Spoločenské prínosy neboli z dôvodu ťažkej kvantifikácie vyčíslené. MV SR konzultovalo štúdiu uskutočniteľnosti s ÚHP už počas jej prípravy výsledkom čoho bola dohoda o nekvantifikovaní spoločenských prínosov. Do nekvantifikovateľných prínosov projektu patrí ochrana života, zdravia a majetku občanov ale hlavne zachránené osoby pri dopravných nehodách.

Investičné náklady

Rozpočet nákupu vozidiel bol stanovený ako priemer dvoch doručených ponúk z prieskumu trhu. Odhadovaná jednotková cena za vozidlo predstavuje 758 tis. eur vrátane jeho vybavenia. Celkové investičné náklady pri 80 vozidlách predstavujú 60,68 mil. eur. Jednotková cena je vrátane vybavenia a zahŕňa nádrž na vodu, osvetľovací stožiar, elektrocentrálu, zdravotnícku výbavu, požiarnu a ekologickú výbavu, hydraulické náradie, motorovú rozbrusovačku a iné. Primeranosť technickej špecifikácie nie je možné analyticky posúdiť.

Obdobné vozidlá s rozdielnym stupňom vybavenia sa nakupovali v Českej republike za jednotkové ceny nižšie o 40 %. Vozidlá je podľa [referenčného nákupu](#) z roku 2022 (rámcová dohoda uzavretá v roku 2021) možné kúpiť za jednotkovú cenu 458 tis. eur. Cena bola upravená indexáciou na súčasnú cenovú hladinu. Z predložených podkladov nie je možné jednoznačne určiť, či náklady na dodatočné technické vybavenie vozidla zodpovedajú jednotkovej cene vyššej o 300 tis. eur oproti referenčnému nákupu.. Na detailné posúdenie je potrebné predložiť položkový rozpočet s detailným nacením jednotlivých prvkov výbavy.

Vozidlá v referenčnom nákupe sú technicky podobné, ale obsahujú nižší stupeň vybavenia. Porovnateľné prvky sú hmotnosť, výkon, pohon vozidla, veľkosť nádrže na vodu, vybavenie termokamerou, zariadením na rezanie vodným lúčom, lanovým navijakom a iným vybavením. Niektoré požadované vybavenie z technickej špecifikácie vozidla AHZS 1 B nie je predmetom referenčného nákupu, ako napríklad hydraulická technika, zámočnicke náradie, záchranná plošina, viac senzorový prenosný detektor plynov a pár a iné vybavenie.

Tabuľka 4: Porovnanie s realizovanými nákupmi (neindexované)

Obstarávateľ	MV ČR - generální ředitelství HZS ČR	Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje	MV ČR - generální ředitelství HZS ČR
Jednotková cena (tis. eur)	394	410	403
Rok obstarania	2022	2022	2023

Zdroj: porovnanie ÚHP

Riziká projektu

Rizikom projektu je obstaranie vozidiel pre novovznikajúce stanice pred ich dokončením. Projekt predpokladá otvorenie šiestich novovzniknutých staníc a plánuje umiestnenie vozidiel kategórie AHZS 1B na každú z nich. V prípade obstarania vozidiel pred spustením prevádzky jednotlivých staníc by mohlo dôjsť k neefektívnemu manažmentu techniky.

Prílohy

Tabuľka 5: Bodovací systém

Poradové číslo	Vek vozidla	Nájazd (km)	Typ služby	Spoľahlivosť	Servis	Body
1	14	0	5	2	1	22,1
2	13	2	5	2	1	22,7
3	13	3	5	1	1	23,0
4	13	3	5	2	1	23,6
5	13	3	5	2	1	23,6
6	13	4	5	1	1	23,7
7	13	3	5	2	1	23,8
8	13	4	5	1	1	24,0
9	13	3	5	2	1	24,1
10	13	5	5	1	1	24,7
11	13	4	5	2	1	24,7
12	14	4	5	1	1	24,8
13	13	4	5	2	1	24,8
14	14	4	5	1	1	24,9
15	14	4	5	1	1	24,9
16	13	5	5	1	1	25,0
17	14	3	5	2	1	25,0
18	13	4	5	2	1	25,0
19	13	5	5	1	1	25,1
20	14	4	5	1	1	25,3
21	14	4	5	1	1	25,3
22	14	4	5	1	1	25,4
23	14	4	5	1	1	25,4
24	14	5	5	1	1	25,5
25	14	3	5	3	1	25,6
26	14	4	5	2	1	25,6
27	14	5	5	1	1	25,6
28	14	5	5	1	1	25,7
29	14	5	5	1	1	25,8
30	13	5	5	2	1	25,8
31	14	5	5	1	1	25,9
32	14	5	5	1	1	26,0
33	14	5	5	1	1	26,1
34	14	6	5	1	1	26,5
35	14	5	5	2	1	26,6
36	17	2	5	2	1	26,7
37	14	4	5	2	2	26,8
38	13	7	5	1	1	26,9
39	14	6	5	1	1	26,9
40	14	6	5	1	1	27,0
41	14	5	5	2	1	27,2
42	14	5	5	2	1	27,3
43	17	3	5	1	1	27,4
44	14	5	5	2	1	27,4
45	14	6	5	2	1	27,8
46	14	7	5	1	1	28,1
47	17	5	5	1	1	28,6
48	14	8	5	1	1	28,8
49	17	5	5	1	1	29,0
50	17	4	5	2	1	29,2
51	17	4	5	2	1	29,4
52	17	5	5	1	1	29,5
53	17	6	5	1	1	29,6
54	17	4	5	2	2	30,3
55	17	6	5	1	2	30,6
56	17	6	5	2	1	30,9
57	17	6	5	2	1	31,0
58	17	7	5	2	1	31,7
59	17	7	5	2	1	32,1
60	17	7	5	2	1	32,3
61	17	9	5	2	1	33,7
62	17	10	5	1	1	33,7